

Verdrag van Lissabon

Na de afwijzing van de 'Europese Grondwet' in 2005 door Nederland en Frankrijk is er via onderhandelingen tijdens een intergouvernementele conferentie (IGC) een nieuw Verdrag tot stand gekomen: het Hervormingsverdrag. Sinds de ondertekening ervan eind 2007 in Lissabon, wordt dit Verdrag het Verdrag van Lissabon genoemd.

Het nieuwe [Verdrag van Lissabon](#) past de bestaande Verdragen aan. Zie [hier](#) de geconsolideerde versie (n.a.v. het Verdrag van Lissabon, in werking getreden op 1 december 2009) van het Verdrag tot wijziging van het Verdrag betreffende de EU en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (EG-Verdrag).

Procedure

- Ondertekening van het Verdrag van Lissabon door de staatshoofden en regeringsleiders van de EU-lidstaten, eind 2007;
- Vervolgens is in alle lidstaten een ratificatieprocedure gestart;
- In juni en juli 2008 hebben de Tweede en Eerste Kamer ingestemd met de goedkeuringswet voor het Verdrag van Lissabon. Daarmee heeft Nederland het Verdrag officieel bekrachtigd;
- Door het afwijzende referendum in Ierland van juni 2008 was de oorspronkelijk voorziene inwerkingtreding van begin 2009 niet langer haalbaar;
- Tijdens de Europese Top in december 2008 is verder gesproken over de te nemen stappen om het Verdrag in werking te laten treden;
- Nadat alle lidstaten de benodigde stappen tot ratificatie van het Verdrag hadden gezet, is het uiteindelijk op 1 december 2009 in werking getreden.

Belangrijke wijzigingen naar aanleiding van Lissabon

Het Verdrag van Lissabon wijzigt de tot dan toe bestaande Verdragen: het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Nieuwe naam

Dit laatste Verdrag was het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, maar heeft door het Verdrag van Lissabon een nieuwe naam gekregen. De wijzigingen zijn terug te vinden in de geconsolideerde versie van het VEU en het VWEU.

Nummering

De bestaande artikelnummers in de Verdragen zijn opnieuw genummerd.

Afschaffing pijlerstructuur

De bestaande 'pijlerstructuur' van de EU wordt in het Verdrag van Lissabon afgeschaft; de 'derde pijler' (de samenwerking op de terreinen van justitie en binnenlandse zaken) wordt in geheel opgenomen in de eerste communautaire pijler, waar meerderheidsbesluitvorming in de Raad van Ministers geldt in plaats van unanimiteit. Het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, tweede pijler, werkt nog steeds onder unanimiteit tussen de lidstaten.

Stemverhoudingen

De lidstaten hebben in het Verdrag beter vastgelegd dat een land moet voldoen aan de zogenaamde 'Kopenhagen-criteria' voordat het tot de EU mag toetreden. De huidige stemverhoudingen tussen de lidstaten (in de Raad) blijven bestaan tot 2014. Daarna komt er een nieuwe stemmenweging die meer recht doet aan de omvang van de bevolking van een lidstaat.

Er komt een permanente voorzitter van de Raad (de halfjaarlijkse EU-voorzitterschappen door de lidstaten komen te vervallen). Het aantal leden van de Europese Commissie wordt teruggebracht tot tweederde van het aantal lidstaten. Dat betekent dat niet ieder land in elke zittingsperiode een Commissaris afvaardigt. Het aantal leden van het Europees Parlement mag niet meer dan 750 bedragen. Wel krijgt het Parlement meer bevoegdheden; onder meer op het gebied van landbouw en structuurfondsen krijgt het medebeslissingsbevoegdheid.

Parlement

In het kader van het Verdrag van Lissabon Herman Van Rompuy, voormalig premier van België als permanente voorzitter van de Europese Raad benoemd. Het Europees Parlement krijgt daarmee een grotere rol en ook de nationale parlementen krijgen meer zeggenschap. Deze veranderingen moeten de EU democratischer en transparanter maken. Op het moment dat de meerderheid van de nationale parlementen namelijk tegen een nieuw Europees wetsvoorstel is, kunnen zij het voorstel terugsturen naar de Europese Commissie.